

Eğitim Kurumlarında Girişimci Yönetici Yaklaşımlarının İncelenmesi

Hasan Zirek

MEB Eğitim Yöneticisi

hasanzirek@gmail.com, ORCID:0000-0002-1344-3068

İlhan Bozkurt

MEB Eğitim Yöneticisi

by_ilhan_2121@hotmail.com, ORCID:0000-0002-5942-2289

Berrak Demirel

MEB Eğitim Yöneticisi

destina_047@hotmail.com, ORCID:0000-0001-9345-9512

Özet

Bu çalışmamızda bir yenilikçilik konsepti olarak girişimcilik kavramının kuramsal çerçevesi üstünde durularak, değişimler ve gelişime açık yenilikçi gelişimci önderlik kavramının önemi incelenecektir. Yeni proje ve düşünceler girişimci lider ruh olmadan inovasyona, dolayısı ile ilerlemeye dönüşemez. İlerlemeler girişimci lider ruhla bir araya gelir ise eğitim değeri yükselir. Bu nedenle yetkin bulunan yenilikçiliğin temelinde gelişim odaklı merkezi yenilikçilik ve dinamik bir anlayış yatmaktadır. Girişimci liderlik, değişimlere ve gelişmelere açık modern bir yaklaşım olarak görünmekte ve eğitim ortamına yaratıcı, enerji dolu çalışma mekanı hazırlar iken yeni iş olanağı da oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Kurumları, Girişimcilik, Girişimci Yönetici

Examination of Entrepreneurial Management Approaches in Educational Institutions

Abstract

In this study, the importance of the concept of innovative developmental leadership, which is open to changes and development, will be examined by focusing on the theoretical framework of the concept of entrepreneurship as an innovation concept. New projects and ideas cannot turn into innovation and therefore progress without an entrepreneurial leading spirit. If the Decelerations come together with the entrepreneurial leader spirit, the educational value increases. For this reason, the basis of competent innovation lies in a development-oriented central innovation and a dynamic understanding. Entrepreneurial leadership appears as a modern approach that is open to changes and developments, and while it prepares a creative, energetic workplace for the educational environment, it also creates new business opportunities.

Key Words: Educational Institutions, Entrepreneurship, Entrepreneurial Manage

Giriş

Girişimci için olmazsa olmaz özellikler sıralandığında, belki de en önde gelen nitelik yaratıcılıktır. Sonuçta girişimci, yeni bir şey yaratan bireydir. Girişimci lider açısından da yaratıcılık aynı derecede önemlidir. Bir girişimin başlatılması ve başarılı olması, girişimci liderin yaratıcılığı ve bu yaratıcılığını sürdürebilme becerisiyle doğru orantılıdır.¹

Bu modeller çerçevesinde girişimci liderin özelliklerini açıklamaya çalışan bazı yazarların, birçok ortak özelliği dikkat çektiği görülmektedir.

Örneğin, girişimci lideri daha çok bireysel nitelikler bağlamında tanımlamakta ve bu nitelikleri vizyon, problem çözme, karar verme, risk alan ve stratejik inisiyatif olarak adlandırılmaktadır.

Yazarlara göre tüm girişimci liderler bu ortak nitelikleri bir ölçüde taşımaktadırlar. Yine benzer şekilde girişimci liderin özelliklerini ortaya koymaya çalışan bu tarz liderlerin, belirsizliği içselleştirerek ona meydan okuduklarını, bir vizyon etrafında kişileri kenetlediklerini, yaratıcı ve dinamik bireyler olduklarını, risk alan ve bağımsız hareket eden kişiler olduklarını ve birer değişim

¹ Ali Rıza Büyükuşlu, *İnovasyon ve Girişimcilik*, Derin Yayınları, İstanbul, 2015, s. 25.

ajanını hareket ettiklerini belirtmektedirler.²

Sonuç olarak tüm bu nitelik tanımlamaların bir takım yaklaşımların ürünü olduğunu söyleyebiliriz. Şu halde girişimci liderin daha iyi anlaşılabilmesi için, girişimci liderlik yaklaşımlarının da anlaşılması gerektiği söylenebilir.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde, girişimci liderliği tanımlamada, özellikler, kişilik, yetkinlik, ekonomik uyum, stratejik yönetsel ve davranışsal yaklaşımlar olmak üzere birçok farklı yaklaşım ortaya konduğu söylenebilir.³

EĞİTİM KURUMLARINDA GİRİŞİMCİ YÖNETİCİ YAKLAŞIMLARI

Yapılan araştırmalar incelendiğinde, girişimci liderliği tanımlamada, özellikler, kişilik, yetkinlik, ekonomik uyum, stratejik yönetsel ve davranışsal yaklaşımlar olmak üzere 6 farklı yaklaşım ortaya konduğu söylenebilir. Şimdi sırasıyla bu yaklaşımları kısaca açıklayalım.

1.Özellikler Yaklaşımı

Bu yaklaşım, girişimci liderlerin diğerlerinden farklı olarak bazı özelliklerinin olduğunu, bu özelliklerin farklı girişimci liderlerinde tekrar tekrar görüldüğünü savunur. Yani bu yaklaşım, başarılı olduğu bilinen girişimcilerin bazı demografik özelliklerinden hareketle, bilinmeyen popülasyonlardaki bireylerin demografik özelliklerini kıyaslayarak bu yeni grupta girişimciliği tahmin edebileceği düşüncesine dayanır.⁴

Örneğin bu yaklaşıma göre bir çok girişimci erkektir, gençlik yıllarından itibaren girişimcilik eğilimi sergilenmiştir, babalarına başarıya ihtiyaçları olduğunu sürekli kanıtlamaya çalışmıştır,

² Büyüksü, age, s. 28.

³ Tabak ve Şeşen, Liderlikte Güç Kaynakları, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012, s. 377.

⁴ Büyüksü, age, s. 32.

evlidir, belirgin bir etnik azınlıktan gelir ve daha birçok ortak özellik gösterebilir.⁵

Her ne kadar bu söylenenlerin birçoğu doğru olsa da bu öncüllerin tek başına bireyin girişimci liderliğine yorumlayabileceğini söylemek çok da mümkün ve mantıklı değildir.⁶

Ancak özellikler yaklaşımının, bazı demografik değişkenlerin önemini ortaya koyan bakış açısı, girişimci liderlik konusunda oluşturulacak modellerde bu tür değişkenlerin de dikkate alınması gerektiği yönünde güçlü bir işarettir.⁷

2.Kişilik Yaklaşımı

Sosyal yaşantının bir parçası olan kişilik, yüzyıllar boyunca ilgi görmesine rağmen bilimsel gelişimine, 1930'lu yıllarda kişilik psikolojisinin sosyal bilim alanlarından ayrı bir bilimsel disiplin olarak ortaya çıkmasıyla başlamıştır.⁸

Kişilik yaklaşımı, girişimci liderin nasıl biri olduğuna ve hangi psikolojik özellikleri gösterdiğine odaklanır. Bu bağlamda kişilik yaklaşıma göre girişimci liderin kişisel özellikleri, onu açıklamalı en önemli faktördür⁹.Yapılan araştırmalarda girişimci liderler için farklı kişilik özellikleri vurgulansa da bazı özelliklerin öne çıktığı görölmektedir.¹⁰

Örneğin, değişim odaklılık yaratıcılık, iç kontrol odaklılık, gelişmiş iletişim kabiliyeti, vicdanlılık, yüksek başarı güdüsü ve yüksek öz yeterlilik gibi birçok kişilik özelliği, girişimci liderle ilişkilendirilmiştir.

⁵ Tabak ve Şeşen, a.g.e. s. 377.

⁶ Büyükuslu, age, s. 37.

⁷ Seda Kanber, İmalat Sanayinde İnovasyon, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2010, s. 15

(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)

⁸ Arif Damar, T.C. Girişimci Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Konya, 2015, s.54.

⁹ Tabak ve Şeşen, a.g.e. s. 377.

¹⁰ Kanber, age, s. 19.

Bu yaklaşımın iddia ettiği gibi, kişilik özellikleri ile girişimci liderlik arasında bir bağ olduğu ve bazı özelliklere sahip insanların diğerlerinde daha girişimci hareket edilecekleri kabul edilen bir gerçek olmasına rağmen, sadece uygun özellikleri sahip olmanın, girişimci bir lider olmak için yeterli olamayacağı söylenebilir.¹¹

3.Yetkinlikler Yaklaşımı

Bu yaklaşım girişimci liderin, girişimci olmayanlarla kıyaslandığında eşit fakat farklı yetkinliklere sahip olduklarını ve bu yetkinlikleri kullanma becerilerini onlara yönetici, firma sahibi çalışanlarından farklı olduğunu savunmaktadır.

Örneğin Casson girişimcileri, girişimci olmayanlara göre farklı karar verme süreçleri uygulayarak, farklı kararlar vermelerine ve girişimcilerin bu yetkinliklerinin astlarına aktarılamayacağını belirtmiştir.

Dolayısıyla bu değişik karar süreci, girişimci lideri ayıran bir yetkinliktir. Bu yaklaşım, girişimci hakkında önemli şeyler söylese de yetkinliklerin tam olarak tanımlanamaması ve ölçülmesinin kolay olmaması bir eksiklik olarak gözükmektedir.¹²

4.Ekonomik Uyum Yaklaşımı

Klasik ve neo-klasik iktisat açısından girişimcilik pek de iyi bir şey değildir. Sonuçta girişimci liderin yaptığı şey, yenilik yaparak yaptığı şey,yenilik yaparak risk almak ve belirsizlikle karşılaşmaktır.

Oysaki klasik ve neo-klasik iktisat açısından bu durum, zaten dengede olan bir sistemi bozma çabasından başka bir şey değildir. Girişimci lider yaptığı yenilikle risk almakta, bunu yarattığı

¹¹ Büyükuslu, age, s. 39.

¹² Tabak ve Şeşen, a.g.e. s. 379.

belirsizlikle de üretici-tüketici arasında ki dengeyi bulmaktadır.

5.Stratejik Yönetimsel Yaklaşımı

Stratejik yönetimsel yaklaşıma göre, eğer girişimci liderlik değerli bir olgu olarak genel kabul görürse bütün firmalar bunu ortaya çıkarmaya çalışacak ve onun yarattığı değeri rekabet avantajı sağlamada kullanacaktır.¹³

Stratejik düşüncenin ilk zamanlarında özellikle stratejiye sadece planlama olarak bakıldığı 20. yüzyılın ilk yarısında liderlik, kültür, yenilik, yeni ürün geliştirme veya vizyon konular stratejik düşüncenin ilgi alanına girmemiştir.

Ancak özellikle 1980'den sonra ortaya konan rekabet stratejisi ve rekabet avantajı düşünceleri, yenilikçiliği, yeni ürün ve mamul tasarımından son derece önemli bir konuma yükselmiştir.

Mintzberg ve arkadaşları stratejik yönetim okullarını gelişimini incelediği eserinde girişimci okulu adı altında bir okul tanımlamış ve bu okulun farklı görüşlerini ortaya koyarak bunu geliştirmeye çalışmıştır.¹⁴

6.Sosyal Ağları Genişletme Yaklaşımı

Sosyolojik araştırmalarda bireylerin sosyal bağlarının incelenmesi ile ortaya çıkan sosyal ağlar kavramı, günümüzde yönetim bilimi de dahil birçok araştırmaya konu edilen bir kavram olmuştur.

Bu yaklaşıma göre, aktörler arasındaki ilişkileri gösteren bir çizgi, o iki aktör arasındaki bir bağı temsil etmekte ve bu bağlarının birleşimi sosyal ağı oluşturmaktadır.¹⁵

Sosyal ağ kavramı tartışmaları ilk olarak Simmel'in ağ teriminin insanların sosyal yapısını tanımlamak için değinmesine ile başlamış; Moreno'nun sosyogram çizgileri çalışması ve

¹³ Kanber, age, s. 48.

¹⁴ Tabak ve Şeşen, a.g.e., s. 379.

¹⁵ Tabak ve Şeşen, a.g.e., s. 386.

Milgram'ın küçük dünyalardaki sosyal ağların büyüklük derecesi yaklaşımı ile gelişmiş ve günümüze kadar sosyal bilimlerdeki etkisini sürekli arttırmıştır.¹⁶

Kitabın bir başka bölümünde ayrıntılı olarak tartışılır gibi, sosyal ağ ilişkilerini anlamak ve ağların etkililiğini değerlendirmek için üç farklı yaklaşımdan bahsedilebilir.

Bunlardan birincisi, “güçlü bağların gücü” olarak adlandırılabilir geleneksel yaklaşım olup; yakın sosyal bağların ortak sosyal normlar ve uyum oluşturacağı ve bunun da aktörler arasındaki güven ve ticari ilişkileri kolaylaştıracağı düşüncesine dayanmaktadır.

Elbette bu tür sosyal bağların oluşumu hem uzun zaman alacak, hem de aktörlerin karşılıklı olarak birbirlerine güven duymalarını gerektirecektir.

Bu bağlamda örgüt içindeki, bir aktörün, örgütteki diğer güçlü aktörlerle sağlam sosyal bağlarının varlığı, aktörün geniş bir sosyal sermayeye sahip olmasını sağlamakta ve bu sayede aktör çok yoğun bilgi transferi yapabilmektedir.¹⁷

Örgüt içerisinde birçok zayıf bağa ve ulaşılması güç yerlerde temas noktalarına sahip olan bir aktör, zayıf bağların gücü sayesinde çok geniş bir bilgi havuzuna ulaşabilmektedir, güçlü bağların varlığının, aktörlerin diğer gruplarla etkileşimini engelleyebileceğini ve böylece bilgi akışını azaltabileceğini zayıf ancak çok sayıdaki bağın, daha fazla bilgiye ulaşmayı sağlayacaktır.¹⁸

Üçüncü yaklaşım ise ‘yapısal boşluklar teorisi’ olarak adlandırılmakta ve aktörün bağlarının özelliklerinden ziyade, onun sosyal ağ içinde pozisyonuna odaklanmaktadır. Teoriye göre yapısal boşluk, büyük bir ağ içindeki birbirleriyle ilişkili olmayan bireyleri arasındaki durumdur.

Bir sosyal ağdaki sayısız yapısal boşluğa, broker hesapları yaratmakta ve bu pozisyonu kullanan aktörleri doğurmaktadır. Dolayısıyla bu broker pozisyonundaki aktörler, birbirlerine bağlı olmayan birimler arasındaki bilgi akışını kontrol ederek, önemli bir güç kazanmaktadır.

Sosyal ağ yaklaşımlarına girişimci liderlik açısından bakıldığında, hangi sosyal ağ yaklaşımı benimsenirse benimsensin, girişimci liderlerin sosyal ağlarını genişletmesi gerektiği son derece

¹⁶ Tabak ve Şeşen, a.g.e., s. 384.

¹⁷ Kanber, age, s. 28.

¹⁸ Büyüksulu, age, s. 39.

açıktır.

Örneğin Yamada bir firmanın kuruluşu ve geliştirilmesi esasında girişimcinin rollerinin neler olması gerektiğini tartıştığı araştırmasında öncelikle girişimciliği makro ve mikro düzeylerde irdelemiş ve daha sonra da girişimci liderin yerine getirmesi gereken fonksiyonları sıralanmıştır.

Bu fonksiyonlar yenilikçilik ve risk alma, proaktiflik, bireysel ağ genişletme, takım oluşturma ve örgüt kurmadır. Bu boyutlar, başarılı bir girişimci liderlik için yerine getirilmesi gereken davranışlardır.¹⁹

Aslında girişimci liderlik bir bakıma bir ağ faaliyetidir ve bir örgütün doğuş sürecinden, sosyal ağların genişletilmesi kaçınılmaz ve gerekli olduğu gibi; kurulu bir örgüt içerisinde girişimci liderliğin devam ettirilebilmesi için, sosyal ağların kullanılması ve genişletilmesi de şarttır.

Girişimci liderlik açısından insan ilişkileri daima bir kaynaktır. Bu anlamda bir girişimci liderler, bir araya gelemeyen parçaları birleştiren ve bu hareketleriyle ağdaki yapısal boşlukları dolduran kritik birer aktörlerdir.²⁰

Bu kapsamda girişimci liderler açısından iki tür sosyal ağ vardır. biçimsel ağlar ve biçimsel olmayan ağlar. Bu tür ağların genişliği bir ya da birkaç kişiden, çok daha geniş ve karmaşık toplumlara kadar.

Sosyal ağlar, duygusal ağlar ve fiziksel dayanışmaların birleşik bir bütünü olarak görülebilir ve bu ağlar sayesinde hem duygusal hem de maddi birçok kazanç elde edebilmek temel dinamikler sağlanabilir.

Araştırmalar göstermektedir ki birer 'sınırlı rasyonel' birey olarak girişimci liderler, ağlar içerisinde birbirleriyle iletişim kurarak, bunu geliştirerek bu iletişimin imkanlarından faydalanabilmektedirler.

Örneğin Cooper ve arkadaşları yaptıkları çalışmada girişimcilerin bilgi tarama faaliyetlerini incelemişler ve bu tür faaliyetlerdeki başarının, girişimcinin yeni girdiği sektör hakkında bilgi sahibi olması halinde attığını bulmuşlardır.

¹⁹ Büyüksu, age, s. 41.

²⁰ Kanber, age, s. 36.

Şu halde girişimci liderin sosyal ağının genişliği, elde edeceği bilgiyi arttırmakta ve yeni teşekkürü başarı şansına yükseltmektedir. Ayrıca Krishna girişimci bireylerin, sosyal ağlar sayesinde yenilikleri keşfettikleri ve ağdan elde ettikleri bilgileri riske azaltmada kullandıklarını belirtmiştir.

Dolayısıyla ağların önemli yararlarından birisi, elde edilen bilgiler sayesinde yeni fırsatların keşfidir. Benzer şekilde, Granovetter'in zayıf ağların gücü yaklaşımına dayandırdıkları araştırmalarında Ardichvili ve arkadaşları ile Hills ve arkadaşları da girişimci bireylerin sosyal ağlarına fırsatları tespit etmede son derece önemli olduğuna vurgu yapmaktadırlar.²¹

Buna ilaveten, sosyal ağın sadece bir taraf için yararlı olmadığı, ağdaki tüm aktörler için karşılıklı etkileşimle fayda sağladığı da söylenebilir. Kurumsallaşmış, büyük bir ağ içerisinde yenilik yapmanın yollarından birisi de ağ içindeki diğer aktörlerle etkileşimde bulunmaktadır. Böylece diğer aktörlerden bilgi transferi mümkün olabilecektir.²²

Girişimci liderler açısından sosyal ağların kullanımının ve genişletilmesinin bir diğer faydası ise var olması muhtemel engelleri aşmak için gereken desteği, ağdaki temas noktalarına sağlanabilecek olmasıdır.

Büyük örgütlerde yenilik yapmak ve girişimci faaliyetlerde bulunmak çok da kolay bir faaliyet değildir. Bu tür aktivitelere karşı çoğu zaman bir direnç, karşı çıkma ve çeşitli engeller mevcuttur. İşte girişimci lider sahip olduğu sosyal ağ yardımıyla bu engelleri aşabilme imkanı bulabilecektir.

Dolayısıyla girişimci liderin sosyal ağları genişletme davranışı; ortaya koyduğu yenilikçi girişimci niyetlerini diğerlerine kabul ettirebilmek, yeniliğin getirdiği riski azaltmak ve proaktif davranabilmek için bilgi toplayabilmek amacıyla, girişimci liderin bireysel sosyal ağını sürekli genişletme çabası olarak tanımlanabilir.²³

²¹ Kanber, age, s. 39.

²² Tabak ve Şeşen, a.g.e., s. 385

²³ Büyükuslu, age, s. 49.

7.Özerklik Yaklaşımı

Özerklik, bir birey veya grubun bir fikri ya da vizyonu ortaya koyma ve uygulamada bağımsız hareket edebilmesi anlamına gelmektedir. Genel olarak fırsatları kovalamada kendi kendine yönlendirme imkan ve arzusu anlamında taşımaktadır.²⁴

Dar anlamda ise iş tasarımı çerçevesinde ele alınan ve geliştirilen iş özelliği, iş metotlarının seçilmesi, iş programı üzerindeki kontrol ve bireyin kendi performans ölçütünü seçmesini kapsayan noktadır. Dolayısıyla girişimci liderin özerkliği; bir fikri, vizyonun veya yeniliği bağımsız şekilde ortaya koyup uygulama eğilimi olarak tanımlanabilir.²⁵

Bir örgüt içindeki çalışanların özerklik derecesi örgütü büyüklüğü, liderlik/yöneticilik stili ve sahiplik yapısının bir fonksiyonu olarak ortaya çıkabilir.

Örneğin, temel karar vericinin firmanın sahibi ya da yöneticisi olduğu bir firmada, özerklik firma sahibinin hakları demektir ve çalışanlarca paylaşılamaz ancak elbette böyle bir durumda da hissedilen özerklik firmanın büyüklüğü ile bağlantılı olarak, merkezliğin ve yetki devrinin derecesine bağlı olacaktır.

Bu bağlamda en girişimci örgütlerin en fazla özerklik sağlayan liderlere sahip olduğu belirtmektedir buradan hareket edilecek olursa, özerk yapısı yüksek örgütlerde, girişimciliği liderlerin çok daha özerk davranabileceği söylenebilir.

8.Davranışsal Yaklaşım

Girişimci liderin kim olduğundan çok neler yaptığı ile ilgilenir. Bu yaklaşımın savunucularına göre girişimcilik alanında üretilen teorilerde karakter ya da demografik değil, davranış temelli modeller çok daha uygundur.²⁶

²⁴ Kanber, age, s. 69

²⁵ Tabak ve Şeşen, a.g.e., s. 386

²⁶ Büyükuşlu, age, s. 51.

Bu yaklaşıma göre eğer bireylerin bağımsız girişimciliğinden bahsediliyorsa, burada kastedilen o bireyin psikolojik profili değildir.

Sonuçta bir bireyi girişimci lider yapan, sahip olduğu psikolojik profili değil, eylemleri, yani davranışlarıdır. Bu nedenle girişimci liderlik araştırmalarında odak noktası davranış olmalıdır.

Covin ve Slevin'e göre davranış temelli modelin bir diğer avantajı da ölçülebilirlik ile ilgilidir. Davranış hangi düzeyde olursa olsun görünür bir şeydir ve ölçülebilir.

Girişimci liderin davranışsal ölçütlerini bildiğimiz takdirde bireyin yada örgütün davranışlarının girişimci olup olmadığını güvenilir veriye dayalı ve objektif ve olarak ölçebiliriz.²⁷

Dolayısıyla davranış temelli girişimci liderlik modeli, davranış yönetilebilir olduğunda çekicidir. Bireyin girişimci liderlik davranışı bir çok çevresel ve örgütsel değişkenden etkilendiğinden bu davranışı etkileyen değişkenlerin neler olduğu ve etkilerinin nasıl olduğu ortaya çıkarıldı takdirde, özellikle örgütsel değişkenler üzerinde oynayarak, girişimci liderlik davranışının yönlendirilmesi ve değiştirilmesi mümkün olabilir.²⁸

Bu nedenle girişimci liderlik süreci, davranışsal model sayesinde daha açık ve anlaşılır olur. Yapılan araştırmalarda girişimci lider büyük oranda girişimci bireye yaklaştırarak, girişimci liderlik davranışları olarak yenilikçilik, risk alma, fırsatlara odaklanma, proaktif gibi bazı davranışlar sayılmaktadır.²⁹

Buraya kadar sayılan yaklaşımlar incelendiğinde, yukarıda sıralanan üstünlükleri de düşünüldüğünde davranış temelli yaklaşımın, diğerlerine göre daha başarılı bir teorik başarı sunduğu söylenebilir.³⁰

²⁷ Kanber, age, s. 41.

²⁸ Kanber, age, s. 47.

²⁹ Büyüksulu, age, s. 61.

³⁰ Tabak ve Şeşen, a.g.e., s. 380.

Sonuç

Girişimciliğin temelinde yatan olgu yaratılacaktır. Bir kişiye bir girişimci yapan şey yeni bir örgüt, pazarda yeni bir bakış açısı, yeni kurumsal değerler, yeni üretim süreçleri, yeni ürünler ya da yeni iş yapma biçimleri yaratabilmesidir.

Tüm girişimci faaliyetler aslında “yeni fikirler” oluşturmanın etrafına sarılmıştır. Bu nedenle, yaratıcılığın nasıl başladığını ve ilerlediğini bilmek, başarılı bir girişimcilik için oldukça önemlidir.

Aslında yaratıcılık sadece girişimci davranışlar için değil, firma içindeki her türlü işle ilgili temel bir faktördür. Büyüme ve değişim amaçlayan tüm örgütler için önemli bir rekabet gücüdür.

Çevredeki değişime cevap verebilmenin yoludur. Yaratıcılık sayesinde, yeni ürün veya hizmetler geliştirerek, yeni iş süreçleri uygulayarak, firmanın, çevresindeki değişime ayak uydurabilmesi mümkün olabilmektedir.

Sözlük anlamı olarak yaratıcılık “zeka, düşünce ve hayal gücünden yararlanarak zamana kadar görülmeyen yeni bir şey ortaya koymak, yapmak” şeklinde tanımlanabilir.

Amabile yaratıcılığı “bir ürün ya da hizmetin yaratıcı olarak değerlendirilebilmesi için, ürün veya hizmetin yeni, uygun, kullanışlı, doğru olması ve ortadaki bir ihtiyacı yönelik üretilen bu karşılığın analitik olmaktan çok buluşsal olması gerekir”, şeklinde tanımlamakta ve yaratıcılık sürecinin sanatsal yönüne vurgu yapmaktadır.

Dolayısıyla yaratıcılık, insan eliyle yürütülen, yeni, kullanışlı ve anlaşılabilir bir süreçtir. Yaratıcılık geçmişten beri sanatla çokça ilişkilendirilmiş, büyük esnafların yaptıkları ya da büyük müzisyenleri eserleri, onları güçlü yaratıcılıklarının birer yansıması olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda yaratıcılık, devrimsel, sanatsal veya altüst edici bir olgu olarak görülebilir. Bu kapsamıyla yaratıcılık, girişimciliğin nüvesini oluşturmaktadır.

Girişimci çoğunlukla bağımsız bir işletme kurarak, üretim faaliyetlerine başlama ya da bu faaliyetleri sürdürme riskini alan kişidir. Girişimcilikle ilgili tanımlara bakıldığında yaratıcılığa ilaveten yenilik, risk, inisiyatif ve bağımsızlık gibi kavramların sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Çünkü girişimciler çoğunlukla vasıflarıyla tanımlanmıştır.

Kaynakça

Acar Murat, Kurum Kültürünün İnovasyona Etkileri Belirleyicileri, Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2020, s. 49 (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)

Aksoy Müfit, Firma Düzeyinde Yenilikçilik (Yenilik) Ve Bilgi Yönetimi,İnovasyon Çeşitleri, http://www.sistems.org/know_info1.htm, (Erişim Tarihi 19.12.2022).

Bakan İsmail, “Liderlik “Türleri” Ve “Güç Kaynakları”na İlişkin Mevcut-Gelecek Durum Karşılaştırması”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2010, Cilt:12, 73-84. s. 75

Cemal Engin, İnovasyon, Optimist Yayınları, İstanbul, 2014.

Çelik Vehbi, Eğitim Ve Okul Yöneticiliği, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2005.

Çetin Canan, Yöneticilerin Liderlik Stilleri, İTO Yayınları İstanbul, 2010.

Çetin Canan, Toplam kalite Yönetimi, Beta Yayınları İstanbul, 2015.

Drucker Peter, İnovasyon ve Girişimcilik, Optimist Yayınları, İstanbul, 2016.

Durna, Ufuk , “Yenilik Yönetimi”, Nobel Yayın, Ankara, 2012.

Gümüşlüoğlu Lale Gümüşlüoğlu, “İnovasyon ve Liderlik”, Savunma Sanayi Müsteşarlığı,Dergisi,Ekim,2009,s.37,<http://www.ssm.gov.tr/anasayfa/kurumsal/SSM%20Dergisi/2009-3/37-42.pdf> (Erişim Tarihi, 03.12.2022).

Başarılı girişimci liderlerin özelliği, <http://futureleadnow.com/basarili-girisimci-liderlerinin-1-onemli-ozelligi/>(Erişim tarihi: 06.12.2022).

Kaya Ali, Yönetimde İnsan İlişkilerinin Sırları, Eğitim Yayınları, İstanbul, 2009.

Kumar Nochur, İnovasyon Yapmak, Optimist Yayınları, İstanbul, 2014.

Mirze Kadir, İşletme, Literatür Yayınları, İstanbul, 2010.

Murray Kevın, Liderlik Ve İletişim, İş Bankası Yayınları İstanbul, 2016.

Müftüoğlu Tamer, Girişimciler lider vasıflı olmalı, <http://www.kigem.com/girisimci-lider-ruhlu-olmali.html>, (Erişim Tarihi 19.12.2022).

Girişimci Liderlik, <http://www.istanbultalks.com.tr/blogs/girisimci-liderlik/>, (Erişim Tarihi,

22.12.2022).

Onur Gökcek, Yenilik Yönetimi Süreci ve Yenilik Stratejileri: Otomotiv Sektöründe Bir Alan Çalışması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)

Özkent Bora, Adım Adım İnovasyon, Elma Yayınları, İstanbul, 2015.

Sabuncuođlu Zeyyat, Tuncer Tokol, Genel İşletme, Pegem Yayıncılık, İstanbul, 2013.

Tabak Akif, Harun Şeşen, Liderlikte Güç Kaynakları, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012.

Zile Hakan, Temel Bileşenleriyle Eğitimde Girişimciliğin Önemi, Alfa Yayınları, İstanbul, 2019.